

Dzień Pamięci Holokaustu w Izraelu

Dzisiaj, 2 maja, obchodzimy Międzynarodowy Dzień Pamięci Holokaustu. Z największą celebracją święto to – Jom Hazikaron LaSzoa – jest obchodzone w Izraelu. Główne uroczystości odbywają się w Jad Waszem i można je obejrzeć w telewizji. Zapraszamy do lektury tekstu o Jom Hazikaron LaSzoa pióra prof. Daniela Blatmana, głównego historyka wystawy stałej Muzeum Getta Warszawskiego.

Obchody Dnia Pamięci Holokaustu w Izraelu po raz pierwszy miały miejsce w 1951 r., po wieloletnich dyskusjach, które toczono w jiszuwie (żydowskich osadach) w Palestynie od zakończenia II wojny światowej. Powszechnie zgadzano się, że istnieje potrzeba ustalenia daty takiego święta, jednak 19 kwietnia – dzień wybuchu powstania w getcie warszawskim – nie spotkał się z szerokim poparciem społecznym. Terminy dni pamięci ustala się w Izraelu w oparciu o kalendarz żydowski, a czternasty dzień miesiąca Nisan (19 kwietnia 1943 r., dzień wybuchu powstania) jest wigilią święta Paschy, a przez to nieodpowiednim terminem na dzień pamięci. Dlatego też w 1951 r. ustalono datę na dwudziesty siódmy dzień miesiąca nisan, który od lat trzydziestych – na długo przed ustanowieniem państwa Izrael – obchodzono jako święto żydowskich męczenników poległych w walce o Ziemię Izraela.

W 1951 r. Dzień Pamięci Holokaustu nie miał jeszcze statusu święta państwowego i nie wiązały się z nim żadne zwyczaje, czy tradycje. Potrzeba instytucjonalizacji wzorców narodowej pamięci o Holokauście stała się sprawą kluczową po serii publicznych polemik na temat Zagłady, które podzieliły społeczeństwo Izraela w latach pięćdziesiątych. Najważniejszą spośród nich spowodował proces Kastnera, związany z oskarżeniem żydowskich przywódców o współpracę z nazistami podczas Holokaustu, który wstrząsnął młodym państwem żydowskim. Kolejną burzę spowodowało niewłaściwe zarządzanie instytutem Jad Waszem, które zakłóciło działalność tej założonej zaledwie kilka lat wcześniej instytucji. Organizacje zrzeszające ocalałych z Holokaustu w Izraelu i na świecie wywierały presję na członków Knessetu, domagając się ustanowienia oficjalnego święta upamiętniającego Zagładę. Obawiano się, że jeśli państwo nie zacznie kształtować w zorganizowany i ujednolicony sposób pamięci o Szoa, historyczny przekaz o tym

katastrofalnym dla narodu żydowskiego wydarzeniu rozmyje się w małoszkolnych, upolitycznionych sporach, które spolaryzowały w latach pięćdziesiątych społeczeństwo izraelskie. Inne obawy powodowała możliwość ustanowienia przez odmienne kręgi polityczne, takie jak socjalistyczne organizacje młodzieżowe, Betar lub środowiska religijnych ortodoksów osobnego Dnia Pamięci Holokaustu, zgodnego z historią lub narracją poszczególnych ugrupowań.

W dniu 8 kwietnia 1959 r. Kneset przyjął ustawę o ustanowieniu państwowego święta – Dnia Pamięci Męczenników i Bohaterów Holokaustu (Jom Hazikaron LaSzoa). Nowe święto zaprojektowano na wzór państwowego Dnia Pamięci Poległych Żołnierzy, obchodzonego od 1951 r. W przeddzień Jom Hazikaron LaSzoa zamykane są placówki rozrywkowe, restauracje, teatry itp., a w instytucie Jad Waszem odbywa się państwowa uroczystość z udziałem władz. Następnego dnia w szkołach, uczelniach, muzeach Holokaustu i Knesecie mają miejsce wydarzenia o charakterze publicznym i edukacyjnym. Z biegiem czasu Dzień Pamięci Męczenników i Bohaterów Holokaustu stał się jednym z dwóch najważniejszych świąt martyrologicznych w Izraelu, ustępując znaczeniem jedynie Dniu Pamięci Poległych Żołnierzy.

Dzień Pamięci Męczenników i Bohaterów Holokaustu i organizowane z jego okazji uroczystości ukształtowały wzorce pamięci w Izraelu i przyczyniły się do tego, że Holokaust stał się wydarzeniem kluczowym w świadomości historycznej Izraela i istotnym elementem kolektywnej tożsamości jego mieszkańców.

Prof. Daniel Blatman – profesor Katedry Nowożytnej i Studiów nad Holokaustem im. Maxa i Rity Haber na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Kierownik Instytutu Badań nad Współczesną Historią i Kulturą Żydów Polskich tego uniwersytetu. Tematem jego badań jest historia żydowskiego ruchu robotniczego w Europie Wschodniej, Holokaust na ziemiach polskich, hitlerowska polityka Zagłady oraz ludobójstwo w XX wieku.

Prof. Daniel Blatman

Holocaust Remembrance Day

Never Forget. Never Again.

Data publikacji: 2019-05-02

Data wydruku: 2021-03-16 22:44

Źródło: <https://mgw.mobilems.pl/artykul/dzien-pamieci-holokaustu-w-izraelu-2/>